

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Економічний факультет

Кафедра фінансів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Платіжні системи

Освітня програма «Фінанси, банківська справа і страхування»

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа і страхування

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 01 від “16” вересня
2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Платіжні системи
Освітня програма	Фінанси, банківська справа і страхування
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа і страхування
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	3 курс / 5 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Семінарські заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

Мета вибіркової навчальної дисципліни «Платіжні системи» – формування знань та професійних компетентностей студентів щодо теоретичних основ та практичних аспектів організації діяльності платіжних систем, платіжних інструментів, особливостей побудови та специфіки функціонування електронних платіжних систем.

Компетентності:

- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12 Здатність працювати автономно.
- СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання:

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
- ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.
- ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
- ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
- ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Теоретичні основи організації платіжних систем	Розуміти сутність поняття «платіжна система», основні елементи платіжних систем. Розглянути нормативно-правове забезпечення функціонування платіжних систем та їх види в Україні. Знати класифікацію платіжних систем відповідно до документів Комітету з платіжних і розрахункових систем Банку міжнародних розрахунків та законодавства України. Знати основні функції платіжних систем та їх сутність. Розглянути порядок організації платіжних систем (принципи, вимоги). Аналізувати діяльність суб'єктів платіжних систем та їх функції.	Тестування
2.	Технологічна інфраструктура платіжних систем	Розглянути схему проходження інформації платіжною системою, етапи обробки інформації: введення, вхідний переказ, кліринг, процес розрахунку на валовій основі, вихідний переказ, розповсюдження, розрахунок на чистій основі. Розглянути сутність засобів обробки даних: комп'ютерне обладнання, програмне забезпечення, допоміжна інфраструктура, а також засобів телекомунікації. Розуміти особливості роботи обладнання систем масових платежів: платежі за допомогою термінального обладнання із використанням платіжних карток.	Усні відповіді, тестування
3.	Безпека платіжних систем	Розглянути сутність і структуру системи захисту інформації, відповідальність суб'єктів переказу за забезпечення захисту інформації. Розуміти типи загроз системі захисту інформації, криптографічний захист інформації. Знати сутність заходів захисту інформаційної безпеки. Аналізувати забезпечення безпеки даних карткових платіжних систем при проведенні платіжних операцій.	Семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота
4.	Міжнародні розрахунки: їх види та відмінності	Розглянути сутність міжнародних розрахунків. Та фактори, що впливають на вибір форми міжнародних розрахунків. Знати основних суб'єктів міжнародних розрахункових відносин та види платіжних інструментів. Аналізувати особливості використання різних форм безготівкових розрахунків: документарний акредитив, документарне та чисте інкасо, банківський переказ, розрахунки по відкритому рахунку, авансові платежі, розрахунки чеками, векселями. Розв'язувати проблему вибору найбільш ефективного платіжного інструменту в конкретній ситуації. Розуміти порядок здійснення зовнішньоекономічних угод: фінансові та платіжні умови.	Семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота

5.	Організація міжбанківських розрахунків через платіжні системи	Знати суть організації міжбанківських розрахунків, сутність міжбанківського клірингу. Розглянути особливості роботи системи електронних міжбанківських розрахунків в Україні. Вивчити законодавчу базу здійснення міжбанківських переказів в Україні. Аналізувати основні кількісні та якісні показники роботи системи та фактори, що впливають на ці показники.	Тестування, усні відповіді, контрольна робота
6.	Електронні платіжні системи	Розглянути суть, значення та правову основу функціонування електронних платіжних систем. Розуміти сутність роботи учасників платіжних систем і їх функції, загальну концепцію електронних платіжних систем. Аналізувати переваги та недоліки використання різних платіжних інструментів в електронних платіжних системах. Аналізувати особливості роботи сучасних електронних платіжних систем	Семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота, тестування

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	8
Семінарські заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	12
Залік/екзамен	40
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1		1		1		1		1		1		1			8
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5		5						30
Самостійна р-та																10		10
Індивідуальні завдання													12					12
Залік/екзамен																	40	40
Всього за тиж-нь	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	12	1	10	40	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (презентації)
-----------------------------------	---------------------------

Література:

Базова

1. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : Підручник / С. Я. Боринець. – К. : Знання, 2004. – 409 с.
2. Васенко В. К. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібн. / В. К. Васенко. – К. : Знання - Прес, 2004. – 215 с.
3. Віднійчук-Вірван Л. А. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посібн. для студ. вищ. закладів освіти / Л. А. Віднійчук-Вірван. – Львів : Магнолія, 2007. – 211 с.
4. Губарева І. О. Міжнародні розрахунки і валютні операції : конспект лекцій / І. О. Губарева, Харківський національний економічний університет. – Х. : ХНЕУ, 2006. – 126 с.
5. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях : навч. посібн. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2015. – 302 с.
6. Ковальчук Т.Т. Сучасні платіжні системи : [монографія] / Т. Т. Ковальчук, В. С. Лук'янов. - К. : Знання, 2010. - 190 с.
7. Пиріг С.О. Платіжні системи : навч. посіб. / С.О. Пиріг. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
8. Чайковський Я. І. Платіжні системи: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 210 с.

Допоміжна

1. Закон України « Про платіжні послуги» від [30 червня 2021 року № 1591-IX.](#) - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
2. Платіжна директива Європейського союзу 2015/2366/ЄС (Directive on Payment Services), PSD2. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L2366>
3. [Положення про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури, затв. Постановою Правління НБУ 04.02.2014 р. № 43 зі змінами.](#)
4. [Положення про нагляд \(оверсайт\) платіжних систем та систем розрахунків в Україні, затв. Постановою Правління НБУ 28.11.2014 р. № 755 зі змінами](#)
5. [Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затв. Постановою Правління НБУ 05.11.2014 № 705 зі змінами](#)
6. [Положення про реєстрацію платіжних систем, учасників платіжних систем та технологічних операторів платіжних послуг, затв. Постановою Правління НБУ 26.09.2022 № 208.](#)
7. Правила системи електронних платежів Національного банку України, затверджені рішенням Ради Платіжної організації системи електронних платежів НБУ, від 13.07.2017 р. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr001500-17?lang=en>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра фінансів. Гуманітарний корпус ПНУ, ауд. 801, kfin@pnu.edu.ua
Викладач Гостьові лектори	Білий Михайло Мирославович
Контактна інформація викладача	mykhailo.bilyi@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	У випадку запозичених робіт, плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски заняття не відпрацьовуються; натомість студент не отримує відповідну кількість балів за відвідування занять. Відпрацювання та перездача негативних оцінок може відбуватися за бажанням студента.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання пізніше встановленого терміну оцінка знижується на 1 бал.
Невідповідна поведінка під час заняття	У разі невідповідної поведінки під час заняття викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.
Додаткові бали	Під час семінарських заняттях всіляко заохочується активність студентів, їх додаткові виступи, участь в дискусії. Таким студентам можуть бути нараховані додаткові бали – оцінки «в» (0,25 бала) та «в+» (0,5 бала).
Неформальна освіта	-

Викладач: к.е.н., доцент Білий М. М.